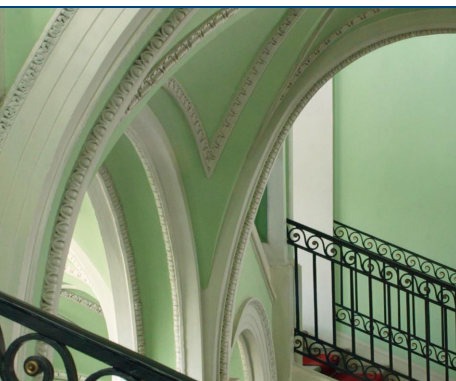

VALTIONEUVOSTON KANSLIA

Valtioneuvoston kanslian toiminta- ja taloussuunnitelma 2010–2013

TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA
2010-2013

VALTIONEUVOSTON KANSLIA

1. TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Vuosia 2007-2011 koskevan hallitusohjelman mukaan Suomea koskevia suuria haasteita ovat globalisaatio, väestön ikääntyminen ja ilmaston muutos. Ohjelman kulmakivinä ovat globaalin kilpailun ja väestön ikääntymisen asettamat vaatimukset huomioon ottava talousstrategia, kansalaisten sosiaaliturvaa ja hyvinvointia parantavat sosiaaliturvan ja julkisesti rahoitettujen hyvinvointipalvelujen uudistukset sekä vastuullinen ilmasto- ja energiapolitiikka.

Ympäristössä tapahtuu nopeita muutoksia ja käytettävissä oleva tieto monimutkaistuu. Kehitys on johtanut julkisen hallinnon uudenlaisten haasteiden eteen. Suomessa perustuslaki ohjaa viranomaisten asioiden valmistelua ja mahdollinen koordinaatio tapahtuu ensivaiheessa valtioneuvoston ministeriöissä virkamiestasolla, toisessa vaiheessa ministeriryhmissä ja ministerivaliokunnissa, jotka antavat mahdollisuuden poliittiseen koordinaatioon. Suunnittelukaudella jatketaan perustuslain mahdolliseen uudistamiseen liittyen suomalaisen mallin pohjalta valmistelun kehittämistä.

Valtioneuvoston kanslia toteuttaa toimialansa puitteissa hallitusohjelmaa. Toiminnassa näkyy ekologisen, sosiaalisen ja taloudellisen kestävyys jatkuvaa parantamista. Suurten ikäluokkien poistuessa työelämästä painotetaan erityisesti työhyvinvointia. Tämä merkitsee käytännössä sitä, että työssä jaksamiseen, yksityiselämän ja työelämän yhteensovittamiseen ja osaamiseen panostetaan. Sukupuolten välinen tasa-arvo ja ihmisten syrjimättömyys sisältyvät kaikkeen valtioneuvoston kanslian toimintaan. Valtionhallinnon tuottavuustavoitteet vaikuttavat myös kansliaan.

Kansalliset ja globaalit tulevaisuuden visiot ovat myös valtioneuvoston kanslian visioita sen toimialan osalta.

Kehyskaudella järjestetään eduskuntavaalit ja ennen kauden alkua järjestetään Euroopan parlamentin vaalit. Molemmat vaalit vaikuttavat myös kanslian toiminnan sisältöön ja laajuuteen.

Kanslia edistää toiminnassaan ja johtamissaan hankkeissa hallinnon avoimuutta ja kansalaisviestinnän tehostamista myös keskeneräisistä asioista.

Valtioneuvoston kanslian strategia

Strategia on väline, jolla varmistetaan, että valtioneuvoston kanslia osana valtioneuvostoa toteuttaa hallituksen ja eduskunnan tahtoa kanslian toimialalla. Valtioneuvoston kanslia toteuttaa toiminta-ajatustaan kolmen strategisen tavoitteen avulla. Niihin pohjautuen rakennetaan osastoilla ja poliittikapalveluissa vuosittaiset tavoitteet.

- Suomi on hyvinvointiyhteiskunta ja kansainvälinen menestys. Tämän varmistavat parlamentaarisen demokratian toimivuus, vakaa valtionjohto sekä jatkuva kehittyminen.
- Valtioneuvoston kanslia on valtioneuvoston ja hallinnonalojen yhteistyön edistäjä.
- Valtioneuvoston kanslia on valtioneuvoston ja pääministerin johtamisvälineiden kehittäjä.

Strategia sisältää toiminta-ajatuksen ja arvot:

Valtioneuvoston kanslia on ministeriö, joka vastaa pääministerin johdolla hallitusohjelman toimeenpanon valvonnasta ja avustaa pääministeriä valtioneuvoston johtamisessa.

Valtioneuvoston kanslia vastaa Suomen EU-politiikan yhteensovittamisesta ja käsittelee EU:n kehittämistä. Valtioneuvoston kanslia turvaa kaikissa olosuhteissa pääministerin ja hallituksen toimintaedellytykset. Valtioneuvoston kanslian toimialaan kuuluu myös valtionyhtiöiden ja valtion osakkuusyhtiöiden yleinen omistajapolitiikka.

Arvoja, jotka ohjaavat kanslian toimintoja, ovat asiantuntemus, avoimuus, dynaamisuus ja vastuullisuus.

2. TOIMINNAN LINJAT JA TAVOITTEET 2010-2013

2.1 Pääministerin avustaminen valtioneuvoston yleisessä johtamisessa

Pääministerin asema ja valtioneuvoston toimivalta

Perustuslain mukaan pääministeri johtaa valtioneuvoston (hallituksen) toimintaa ja huolehtii valtioneuvostolle kuuluvien asioiden valmistelun ja käsittelyn yhteensovittamisesta. Pääministeri johtaa asioiden käsittelyä valtioneuvoston yleisistunnossa. Valtioneuvoston kanslia avustaa pääministeriä valtioneuvoston yleisessä johtamisessa ja huolehtii valtioneuvostoa ja sen toimintamenettelyjä koskevan lainsäädännön kehittämisestä.

Perustuslaissa säädetään valtiollisten tehtävien jaosta. Pääministerin, valtioneuvoston ja ministeriöiden tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvostolaissa ja valtioneuvoston ohjesäännössä sekä ministeriöiden toimialasäädöksissä. Ensisijaisesti näiden säädösten kehittäminen kuuluu valtioneuvoston kanslialle. Tämä edellyttää perustuslain ja sen tulkintakäytäntöjen aktiivista seuraamista. Istuntokautta tai valtiopäiviä koskevan hallituksen ja eduskunnan työskentelyn yhteensovittamista kehitetään koko vaalikautta kattavaksi.

Valtioneuvosto asetti 30.10.2008 parlamentaarisen komitean. Komitean tulee valmistella tarpeelliset muutokset Suomen perustuslakiin Perustuslaki 2008 -työryhmän lokakuun alussa luovuttaman muistion pohjalta. Lisäksi valtioneuvoston kanslia on selvittänyt erillisessä työryhmässä ministereiden jääviyttä ja vanhempainvapaita koskevan sääntelyn tarpeellisuutta.

Valtioneuvoston kanslia seuraa parlamentaarisen komitean työskentelyä ja ryhtyy valtioneuvostoa koskevan lainsäädännön uudistushankkeeseen, että uudistukset ovat voimassa samanaikaisesti perustuslain muutosten kanssa.

Hallitusohjelman seuranta

Vuonna 2010 valtioneuvoston kanslia valmistelee hallitusohjelman loppuseurannan kattaen koko hallituskauden. Tiedonkeruu toteutetaan loppuvuodesta niin, että seuranta- ja arviointiraportti voidaan käsitellä hallituksessa alkuvuodesta 2011. Samanaikaisesti tuotetaan pääministerin ja hallituksen käyttöön tarvittavia hallitusohjelman ns. jatkuvan seurannan arviointiraportteja poliittisesti priorisoiduista politiikkateemoista. Käytetään hyväksi yhteiskunnallisen kehityksen indikaattoripalvelua.

Suunnittelukauden aikana valtioneuvoston kanslia toteuttaa HSA -menettelyn kokonaisarvioinnin, jossa käytetään kotimaisten resurssien lisäksi ulkomaalaisia asiantuntijoita. Vuonna 2011 tuotetaan em. loppuraportointi ja valmistellaan ehdotukset hallitusohjelman seurantaan ja menettelyitä koskevista periaatteista. Osana valmistautumista hallituksenvaihdon jälkeiseen, seuraavan hallituskauden hallitusohjelman seurantaan toteutetaan ohjelmajohtamisen ja HSA-prosessin käsikirja.

Eduskuntavaalien jälkeen vuonna 2011 muodostettava hallitus päättää niistä menettelyistä, joilla se seuraa hallitusohjelman toteuttamista. Kanslia valmistelee hallitusohjelman seurantamenettelyt niin, että niitä voidaan käyttää edellä mainittujen kehittämishankkeiden ja niiden tulosten mukaisesti.

Talousneuvosto

Talousneuvoston toiminnan tarkoitus on tukea talouspoliittista päätöksentekoa auttamalla yhteisen tietopohjan luomisessa ja mahdollistamalla hyödyllisen mielipiteiden vaihdon keskeisten päätöksentekijätahojen kesken. Vaikka talousneuvosto tarkastelee lähinnä keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä tärkeitä kysymyksiä, sen toiminta on hyödyllisintä silloin kun se on vahvasti sidoksissa ajankohtaisiin päätöksenteon ongelmiin. Tästä seuraa, ettei neuvoston kokousagendaa eikä juuri selvitysagendaakaan ole mahdollista kiinnittää neljäksi vuodeksi eteenpäin.

Talousneuvoston toimintaan suunnittelukauden lopulla vaikuttavat merkittävästi yhtäältä vuonna 2009 laadittava ulkopuolinen arviointi talousneuvostosta ja toisaalta vuonna 2011 muodostettavan uuden hallituksen prioriteetit.

Tulevaisuustyö

Tulevaisuusselonteko

Valtioneuvoston kanslia valmistelee valtioneuvoston tulevaisuusselonteon ilmasto- ja energiapolitiikasta niin, että se voidaan antaa eduskunnalle kevätistuntokaudella 2009. Kanslian osalta selonteon toimeenpano painottuu vuoteen 2010, jolloin on tarkoitus panostaa viestimiseen selonteon johtopäätöksistä ja linjauksista. Tässä pyritään hyödyntämään mm. osallistavia työkaluja. Lisäksi järjestetään eri puolilla maata alueellisia tilaisuuksia. Toimeenpanovaiheessa kanslia työskentelee tiiviissä yhteistoiminnassa muiden tahojen, kuten eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan, ministeriöiden, virastojen ja laitosten, keskusjärjestöjen, alueellisten päätöksentekijöiden ja järjestöjen kanssa. Kanslia myös seuraa vuonna 2009 päätettävällä tavalla selonteon toimeenpanoa ministeriöissä.

Kehyskauden lopulle, eduskuntavaalien 2011 jälkeen sijoittuu seuraavan hallituksen tulevaisuustyö. Valtioneuvoston kanslia varautuu hoitamaan v. 2011 toimikautensa aloittavan hallituksen tulevaisuusselonteon valmistelun.

Vuonna 2010 valtioneuvoston kanslia kokoaa arvion selontekotyön vaikuttavuudesta käyttäen hyväkseen mm. vuonna 2009 valmistuvaa, vuoden 2004 tulevaisuusselonteon toteutumisen evaluointia sekä verraten vuoden 2007 alussa tehtyjä, selontekotyötä koskevia suosituksia nykyisen hallituksen selonteon valmistelun ja toimeenpanon kokemuksiin.

Tulostavoite: Selonteon toimeenpanovaiheessa edistetään yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa osallistavia keinoja hyödyntäen hallituksen vuoteen 2050 asti ulottuvien ilmasto- ja energiapolitiittisten linjausten toimeenpanoa. Linjaukset kattavat ilmastonmuutoksen torjunnan lisäksi sen vaikutukset ja niihin sopeutumisen. Selonteko tarkastelee Suomen lisäksi globaalia toimintaympäristöä.

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden arviointi: Vaikuttavuutta arvioidaan toteuttamisen seurannan ja seuraavan tulevaisuusselonteon valmistelun kannalta.

Tavoitetaso: Toimeenpano etenee määrääjän puitteissa ja tavoitteiden mukaisena.

Mittarit: Toimeenpanon eteneminen. Seuraavan hallituskauden tulevaisuusselonteon suunnittelu ja käynnistäminen

Ennakointiverkosto

Valtioneuvoston kanslia on asettanut hallituskaudeksi eli vuoteen 2011 valtioneuvoston ennakointiverkoston, joka toimii ministeriöiden ennakoinnin yhteistyölinkkinä ja koordinaattorina. Verkoston työskentelyn keskeisinä tavoitteina on ennakointitiedon parempi vaikuttavuus päätöksenteossa sekä ministeriöiden ennakointityön parempi yhteensopivuus. Verkoston puheenjohtajuus kiertää, vuonna 2010–2011 puheenjohtaja on työ- ja elinkeinoministeriöstä. Verkoston pääsihteeri on valtioneuvoston kansliasta.

Valtioneuvoston kanslia pyytää vuonna 2010 ministeriöitä laatimaan hallinnonalansa tulevaisuuskatsauksen. Tulevaisuuskatsaukset ovat virkamiestasolla tehtäviä, 10–15 vuoden päähän ulottuvia katsauksia ministeriön toimialan kehityskuvista, ongelmista ja ratkaisuvaihtoehdoista. Kanslia toimittaa hallinnonalojen katsaukset eduskunnassa edustettuna olevien puolueiden käyttöön hyödynnettäväksi mm. hallitusohjelmaneuvoittelussa. Valtioneuvoston ennakointiverkosto on ennen suunnittelukauden alkua laatinut ministeriöille tulevaisuuskatsausten taustaksi yhteisen toimintaympäristökuvauksen.

Ennakointiverkosto kokoaa ennen toimikautensa loppua arvioin omasta toiminnastaan ja tekee hallinnonalojen rajat ylittävää ennakointiyhteistyötä sekä valtioneuvoston ennakointitoiminnan jatkoa koskevat ehdotuksensa.

Valtioneuvoston kanslia varautuu tekemään vuonna 2011 tarvittavat valtioneuvoston ennakointiyhteistyötä koskevat päätökset.

Turvallisuus

Tilannekuvatoiminta

Kanslialle kuuluu ministereiden (valtioneuvoston) turvaaminen sekä sen varmistaminen, että valtioneuvostolla (hallituksella) on kyky kaikissa tilanteissa ohjata tehtävänsä mukaisesti yhteiskunnan toimintaa. Kanslia kehittää tarvittavia toiminnallisia ja teknisiä järjestelmiä uhkamallien edellyttämällä tavalla oman toimialansa osalta.

Suunnittelukaudella valtioneuvoston kanslia uudistaa valtioneuvoston yhteiset rakenteelliset ja tekniset turvallisuustoiminnan periaatteet kanslian toimialan osalta yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategiassa esitettyjen muuttuneiden uhkakuvien mukaisesti. Tavoitteena on samalla päästä eroon kaksinkertaisesta toimintaa ohjaavasta sääntelystä harmonisoimalla periaatteet EU:n säännösten kanssa. Toimintaa tukevat rakenteelliset ja tekniset ratkaisut muutetaan uusien turvallisuustoiminnan periaatteiden edellyttämällä tavalla. Hallituksen strategia-asiakirjan mukaan väestöön, yhteiskuntaan ja valtioon kohdistuvien uhkien hallinta edellyttää, että viranomaisten käytössä on kaikkien toimijoiden tuntema ja harjoittelema kriisijohtamisen toimintamalli. Hallitus on hyväksyessään HSA-periaatepäätöksen päättänyt jatkaa kriisijohtamismallin edelleen kehittämistä. Kriisijohtamismallissa otetaan huomioon EU:n hätätila- ja kriisikoordinoitijärjestelyjen asettamat vaatimukset. Hallitusohjelman mukaisesti EU:n hätätila- ja kriisivalmiuksia kehitetään edelleen. Kansainvälistä yhteistyötä kriisinhallinnassa ja tilannekuvatoiminnassa pyritään kehittämään.

Valtion kriisijohtamismallin toimivuutta testataan säännöllisesti vuosittain pidettävissä harjoituksissa sekä valtioneuvosto- että EU-tasolla. Lisäksi ministeriö- ja viranomaiskohtaisia harjoituksia pidetään omalla rytmityksellä. VALHA 2010 pidetään suunnitelman mukaisesti. Valtioneuvoston kanslian painopisteenä on yhteistoiminnan ja tiedon välityksen kehittäminen hallinnonalojen kesken. Kanslia tukee alueellisen ja paikallisen tason kriisijohtamisen kehittämistä vastaamaan valtion kriisijohtamismallia. Valtioneuvoston kanslia osaltaan vaikuttaa siihen, että sektoritutkimuksen neuvottelukunnan turvallisuustutkimusjaosto suuntaa tutkimusta myös

kriisijohtamiseen ja sen kehittämiseen. Sektoritutkimuksen hankkeiden suunnittelussa otetaan huomioon tilannekuvatoiminnan kehittäminen ja tutkiminen sekä kriisijohtamisen lainsäädäntö.

Kriisijohtamista ja tilannekuvatoimintaa tukevia toiminnallisia sekä teknisiä ratkaisuja kehitetään myös valtioneuvoston kansliassa käytettävyyden ja toimintavarmuuden parantamiseksi. Kanslia tukee edelleen kriisijohtamiseen liittyvän tutkimuksen, koulutuksen ja tiedotuksen vahvistamista.

Tulostavoite: Valtioneuvostoon ja sen toimintaan kohdistuvien uhkien hallinta

Tavoitetaso: Kriisijohtamismalli on käytössä kaikilla hallinnon tasoilla

Mittarit: Turvallisuusjärjestelyjen ja kriisijohtamismallin toimivuutta testataan harjoituksissa

Viestinnän arviointi ja seuranta

Valtionhallinnon viestintäsuosituksessa korostetaan viestinnän merkityksen kasvamista yhteiskunnassa ja siitä asettuvia haasteita valtionhallinnon viestinnälle. Kanslian johdolla on ennen suunnittelukauden alkua käynnistetty hanke ulkopuolisen tutkimusorganisaation kanssa valtionhallinnon viestinnän systemaattisen tutkimuksen ja seurannan toteuttamiseksi. Viestinnän seuranta- ja arviointijärjestelmä otetaan suunnittelukaudella käyttöön valtioneuvostotasolla. Sen osana tehdään joka toinen vuosi tutkimus joukkoviestinten näkemyksistä valtionhallinnon viestinnästä ulkopuolisen tutkimusorganisaation kanssa yhteistyössä.

Verkkopalvelut

Viestinnän painospisteisiin kuuluvat myös verkkopalvelut, joiden tavoitteena yleisesti julkisella sektorilla on tehostaa toimintaa, parantaa palvelua ja siten lisätä julkisen sektorin tuottavuutta. Valtioneuvoston kanslian tuottamien verkkopalvelujen jatkuva kehittäminen on osa valtioneuvostotason, valtion ja julkisen sektorin sähköisen asioinnin ja palvelun kehittämistä.

Korkeatasoista verkkoviestintää varten tarvitaan verkkotoimitus, joka tuottaa uutisia, kuvia ja webcastejä valtioneuvoston ja valtioneuvoston kanslian verkkosivuille sekä erilaisten kanslian hankkeiden verkkopalveluihin, myös kriisiviestinnän kansalaisportaaliin. Toimitukseen tarvitaan verkkoviestinnän osaamista ja teknistä verkkoviestintäasiantuntemusta.

Kanslian tavoitteena on oman toimialansa puitteissa ja laajemmin julkisen sektorin palvelujen tuottamisen tukemisessa verkkopalvelujen koordinaation lisääminen. Kehittämislinjauksia esitetään valtioneuvoston ja valtioneuvoston kanslian tietohallinto- ja verkkopalvelustrategioissa.

Kanslian ylläpitämien verkkopalveluiden rakentaminen ja uudistaminen toteutetaan yhteistyönä muiden toimijoiden kanssa tavoitteena valtioneuvoston järjestelmien yhtenäistäminen. Ulkoisten sivustojen rajapintoja yhtenäistetään muiden ministeriöiden järjestelmien kanssa.

Kriisitilanteiden ja poikkeusolojen viestintä

Kanslian tavoitteena on edelleen kriisitilanteiden ja poikkeusolojen viestinnän kehittäminen ja yhteensovittaminen liittyen valtion kriisijohtamismallin toteuttamiseen. Tavoitteen toteuttamiseksi kehitetään valtionhallinnon viestinnän suunnittelua, koulutusta ja harjoittelua sekä päivitetään poikkeusolojen viestintäohjeistusta. Ennen suunnittelukauden alkua otetaan käyttöön uutena viestinnän välineenä kriisiviestinnän kansalaisportaali.

Suunnittelukaudella tehostetaan viestinnän ja tilannekuvatoiminnan yhteistyötä kriiseihin ja poikkeusoloihin varautumisessa sekä viestintää tukevaa tutkimus- ja yhteystoimintaa. Yhteystoiminnassa kehitetään valtioneuvostotason yhteyksiä kriisiviestinnän kannalta keskeisiin järjestöihin, yhteisöihin ja yrityksiin. Ennen suunnittelukautta asetetaan viestinnän neuvottelukunta. Viranomaisista sekä joukkoviestimien ja alan järjestöjen edustajista koottavan neuvottelukunnan on tarkoitus palvella niin normaali- kuin poikkeusolojenkin viestinnän suunnittelua ja toteutusta. Valtioneuvoston kanslia tukee edelleen kriisijohtamisen, tutkimuksen, osaamisen ja koulutuksen sekä viestinnän vahvistamista.

2.2. EU-politiikka

Uusi komissio ja Euroopan parlamentti aloittavat toimintansa 2009 ja suunnittelukauden 2010-2013 aikana valtioneuvoston kanslian näkemyksen mukaan olennaisia asioita ovat mm.:

- neuvottelut uudesta rahoituskehyksestä vuosille 2014-2021 (komissio antaa esityksensä 2011)
- yhteisen maatalouspolitiikan uudistaminen
- aluepolitiikan uudistaminen
- rahoituskriisi ja taloudellinen taantuma edellyttävät EU:lta johdonmukaisia kilpailukykyä tukevia toimia (sisämarkkinat, innovaatiopolitiikka, energia)
- ilmasto- ja energia-asiat säilyvät keskeisessä asemassa EU-asialistalla
- tarve kehittää EU:n vaikuttavuutta ulkoisessa toiminnassa jatkuu
- Lissabonin sopimuksen mukanaan tuomien päätösten ja uusien toimintatapojen toteuttaminen

Näin ollen suunnittelukausi 2010-2013 on EU-asioissa erityisen merkittävä, koska uusien rahoituskehysten kautta EU:n toiminnan painopisteet ja resurssit määritellään pidemmäksi ajaksi. Vaikuttaminen rahoituskehyksiin ja niihin olennaisesti kytkeytyviin maatalouspolitiikan ja aluepolitiikan uudistamiseen on Suomelle erityisen tärkeä haaste suunnittelukaudella. Suomelle on erityisen tärkeää turvata maatalouden toimintaedellytykset Suomessa. Samalla Suomen nettomaksu yhteisöbudjettiin kasvaa, koska Suomen talous todennäköisesti kehittyy EU:n keskiarvoa paremmin.

Vuonna 2008 syventynyt kansainvälinen rahoituskriisi ja sitä seuraava maailmantalouden taantuma edellyttävät EU-tasolla talouskasvua ja työllisyyttä kohentavia toimenpiteitä. Näitä ovat mm. sisämarkkinoiden kehittäminen, EU:n yhteisten energiamarkkinoiden kehittäminen, maailmantalouden avoimuuden ylläpitäminen ja syventäminen sekä EU:n innovaatiokyvyn ja talouden tuottavuuden kehittäminen. EU:n kilpailukykystrategian (Lissabonin-strategia) uusi ohjelmakausi alkaa 2010 ja Suomen kannalta on tärkeää, että strategian kautta voidaan konkreettisesti vaikuttaa EU:n kilpailukykyyn kehittämiseen. Talousongelmat nostavat esille myös tarpeen tiiviimmästä talouspoliittisesta koordinaatiosta ja tehokkaammasta EU-tasoisesta rahoitusvalvonnasta.

Ilmasto- ja energia-asiat säilyvät keskeisinä EU:n asialistalla 2010-2013. Kööpenhaminan kansainvälinen ilmastokokous 2009 ratkaisee etenemistavan kansainvälisissä ponnisteluissa ilmastomuutoksen hillitsemiseksi. EU-tasolla tämä merkitsee ilmastopoliittisia toimia, energian tuotantoa ja käyttöä koskevia merkittäviä ratkaisuja, joissa Suomella on EU-keskiarvoa energiaintensiivisempänä taloutena merkittäviä intressejä. On tärkeää, että EU kykenee myös hyödyntämään ilmastopoliittikkansa kehittämällä sen pohjalta teollista etulyöntiasemaa ympäristöystävällisen teknologian alalla.

EU:n painoarvo maailmassa on merkittävä, mutta sen ulkoinen toiminta ei ole riittävän yhtenäistä. Suunnittelukaudella on tärkeää edistää uudistuksia, joilla EU pystyy kehittämään vaikuttavuuttaan

maailmassa. Tämä edellyttää mm. EU:n vahvempaa yhteistä edustautumista kansainvälisissä järjestöissä ja toiminnan tiivistä yhteensovittamista. Yhtenäisen Venäjä-politiikan ajaminen on Suomen prioriteetti. Unionia pitää kehittää myös turvallisuusyhteisönä, mikä edellyttää mm. turvallisuuspoliittisen yhteistyön syventämistä.

Unionin laajentumisessa on tarve edetä 2010-2013. Länsi-Balkanin ja Turkin liittyminen ovat prosesseina käynnissä. Suomen kannalta on olennaista, että EU jatkaa avoimen ja hakijoiden omaksumiskykyyn perustuvan laajentumispolitiikan tiellä.

Lissabonin-sopimukseen on tarve löytää ratkaisu vuoden 2009 aikana. Tämä merkitsee sitä, että sen sisältämien uudistusten toimeenpano on käynnissä suunnittelukaudella. Suomella on tarve vaikuttaa myös tässä toimeenpanovaiheessa, jotta EU:n toimintaa kehitetään tehokkaammaksi ja vaikuttavammaksi.

Suunnittelukaudella valtioneuvoston kanslia toteuttaa EU-selonteon pohjalta 2009 käynnistyviä EU-menettelyjä ja VNEUS:ia koskevia kehityshankkeita. Tarkoituksena on tehostaa Suomen EU-vaikuttamista.

3. VALTION OMISTAJAOHJAUS

Valtioneuvoston kansliassa omistajaohjausosasto on valtioneuvoston yhteinen asiantuntijatoiminto, joka vastaa valtion kokonaan tai osittain omistamien markkinaehtoisesti toimivien yhtiöiden omistajaohjauksesta sekä sellaisesta ohjeistuksesta ja koordinoinnista, jolla varmistetaan erityistehtäväyhtiöiden omistajaohjauksen yhtenäisyys ja johdonmukaisuus. Osasto suunnittelee ja toteuttaa valtion osakemyynnit ja osakemerkinnät sekä yhtiöiden omistuspohjan laajennukset. Valtion kokonaan omistamissa yhtiöissä osasto vastaa yhtiöiden kasvun ja markkinaehtoisen toiminnan varmistavasta kehitystyöstä. Osasto myös edistää valtio-omistajan toimin sellaisia yritysjärjestelyjä, jotka edellyttävät merkittävien omistajien myötävaikutusta. Osaston ohjauksessa on valtion omistuksellinen holding-yhtiö Solidium, jolle on keskitetty valtion ei-strategiset pörssiomistukset ja annettu toimivalta niitä koskeviin omistus- sekä rakennejärjestelyihin.

Tulostavoite: Valtio on kaikissa markkinaehtoisesti toimivissa yhtiöissä johdonmukaisesti ja ennakoitavasti toimiva omistaja, jonka omistajuus edistää yhtiön pitkäjänteistä kehittämistä ja omistaja-arvon kasvua ilman, että yhtiöllä olisi omistuksen vuoksi erityisasemaa tai erillisveloituksia. Valtion omistukseen liittyvät yhteiskunnalliset intressit, kuten huoltovarmuus, tunnistetaan ja otetaan asianmukaisesti huomioon omistajaohjauksessa sekä omistusta koskevissa ratkaisuissa.

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden arviointi: Valtion yhtiöomaisuuden arvon kehittymistä verrataan suomalaisten pörssiyhtiöiden arvon kehittymiseen ja yhtiöiden osingonmaksua muiden saman toimialan yhtiöiden osingonmaksuun. Markkinaehtoisesti toimivien yhtiöiden odotetaan tuottavan omistaja-arvon kasvua, joten tavoitteena on sellainen liikevoiton taso, että yhtiöön sijoitetun pääoman tuotto ylittää saman pääoman sijoittamisesta saatavissa olevan ns. riskittömän tuoton. Valtion osinkosummaa verrataan yhtiöiden markkina-arvoa vastaavan osuuden valtionvelasta korkokustannuksiin ja tavoitteena on, että vuotuinen osinkotuotto on suurempi kuin vastaava korkokustannus. Sama vertailu tehdään myös Solidiumin ja tarvittaessa sen omistuskohdeiden osalta.

Tavoitetaso: Valtion rooli omistajana on selkeä ja toiminta johdonmukaista. Valtionhallinnon sisällä olennaista on, että omistajaohjausosaston olemassaolo ja toimintatavat hyväksytään valtioneuvoston sisällä. Ulkoisissa suhteissa tärkeää on, että omistajaohjausosasto nauttii

markkinoiden luottamusta ja että sen yhteistoiminta muiden omistajien ja yritysten johdon kanssa on sujuvaa.

Mittari: Valtionhallinnon sisäisessä arvioinnissa käytetään kansliapäällikkökokouksen tai vastaavan eri ministeriöitä edustavan ryhmän jäsenille tehtävää kyselyä. Ulkoisessa arvioinnissa käytetään omistajaohjauksen neuvonantajaryhmän jäsenille tehtävää kyselyä.

4. POLIITTISEN TOIMINNAN ALUE

Vaalit

Ennen suunnittelukauden alkua vuonna 2009 järjestetään Euroopan parlamentin vaalit, joiden jälkeen muodostetaan uusi komissio. Komission osalta kanslialla on tavoitteena vaikuttaa suomalaisten mahdollisuuksiin sijoittua uusiin kabinetteihin. Suunnittelukauden lopulla järjestetään eduskuntavaalit. Valtioneuvoston kanslian toiminnan kannalta eduskuntavaalit muodostavat yhden suunnittelukauden painopisteistä, jonka vaikutuksia toiminnan sisältöön ja resurssointiin arvioidaan suunnittelukauden myöhempinä vuosina. Valtioneuvoston kanslia koordinoi tulevia ohjelmaneuvoitteluja varten tulevaisuuskatsauksia hallinnonaloilta. Hallituksen muodostamista koskien kanslia on mukana teknisenä tukena, sekä vastaa hallituksen muodostamisen edellytyksenä olevien tasavallan presidentin ja valtioneuvoston yleisistunnon päätösten valmistelusta. Ennen uuden hallituskauden alkamista selvitetään, mistä menoista kukin ministeriö vastaa ministerin ja erityisavustajien osalta.

Puoluerahoitus

Puoluerahoituksessa noudatetaan suunnittelukaudella hallitusohjelmassa hyväksytyjä periaatteita. Ennen suunnittelukauden alkua valtioneuvoston kansliaan siirrettiin myös puolueiden tiedotustoiminnan ja viestinnän tukemisen määrärahat ja niiden jakaminen. Eduskunnassa edustettuna oleville puolueille jaetaan yhtensä 36 milj. euroa vuodessa. Määrärahojen käytön tarkastaa oikeusministeriö.

5. TOIMINTATAVAT JA RAKENTEET

5.1. Valtioneuvoston kehittäminen

Hallituksen tukeminen ja hallitusohjelman toteuttaminen koskettavat sisällöllisesti koko hallituksen politiikkakenttää. Valtioneuvoston kanslia näkee, että tästä syystä valtioneuvoston asiantuntijavarojen kehittäminen ja tehokas organisointi ovat avainasemassa, varsinkin kun tuottavuusohjelma asettaa tiukat vaatimukset voimavarojen kokonaismäärälle.

Valtioneuvoston kanslia huolehtii valtioneuvostoa ja sen toimintamenettelyjä koskevan lainsäädännön kehittämisestä. Näihin kuuluu ensisijaisesti valtioneuvostolaki, valtioneuvoston ohjesääntö sekä ministeriöiden toimialasäädösten koordinointi. Menettelyjen ohjaamiseksi kanslia laatii ohjeita, malleja ja oppaita sekä kouluttaa esittelymenettelyssä mukana olevia yli 1800 ministeriöiden virkamiestä.

Valtioneuvoston ja eduskunnan välisen virallisen tiedonkulun hoitaminen kuuluu kanslialle. Tämä sisältää valtioneuvoston jäsenten vastattavaksi esitettyjen kansanedustajien kysymysten välittämisen sekä hallituksen ja eduskunnan työn yhteensovittamisen samoin kuin hallituksen toimenpidekertomuksen valmistelun. Suunnittelukaudella selvitetään yhteistyössä eduskunnan ja valtiovarainministeriön kanssa hallituksen toimenpidekertomuksen ja valtion tilinpäätöskertomuksen mahdollista yhdistämistä ja tämän vaatimat toimintakäytäntöjen muutokset eduskunnassa ja ministeriöissä. Keskeinen valtioneuvoston toimintaa koskeva uudistus tulisi olemaan eduskunnan lausumien seurantajärjestelmän ja eduskuntakysymysten jakelujärjestelmän

rakentaminen. Uudistus käsittäisi prosessien läpikäymisen ja siihen pohjautuen tarvittavien tietojärjestelmien suunnittelun, hankinnan ja käyttöönottamisen. Tavoiteaikataulu olisi vuosi 2013.

Esittely valtioneuvoston yleisistunnossa ja raha-asiainvaliokunnassa sekä tasavallan presidentin esittelyssä ja tähän liittyvä asiakirjaliikenne eduskuntaan hoidetaan sähköisen päätöksentekojärjestelmän (PTJ) avulla. Sähköinen päätöksentekojärjestelmä on valtioneuvoston johtamisen väline ja väline tehokkaaseen esittelyjen hoitamiseen esittelijöille.

Eduskunnan ja valtioneuvoston asiakirjapohjaisen yhteistyön sekä sähköisten asiakirjojen saatavuuden ja käytettävyyden parantamiseksi valtiopäiväasiakirjoissa ja säädöskokoelmassa julkaistavien asiakirjojen tuotanto uudistetaan suunnittelukauden aikana siten, että myös valtioneuvoston päätösasiakirjat ja säädökset tuotetaan rakenteisina. PTJ:n päätösasiakirjojen uudistaminen tullaan toteuttamaan yhteistyössä eduskunnan ja oikeusministeriön sekä muiden ministeriöiden kanssa.

Valtioneuvoston kanslia selvittää mahdollisuuksia tukea päätöksenteon valmistelua sekä istuntojen suunnittelua lisäämällä ministereiden ja heidän avustajiensa mahdollisuuksia kommentoida esittelyyn tulevia asioita nykyistä aiemmin sekä päättää istuntojen asialistoista etukäteen. Hallituksen päätösten vaikuttavuutta koskevat käytännöt ovat kehittymässä. Kanslian on selvitettävä mahdollisuudet esittelyasiakirjoissa tuoda näkyvämmiin esille arviot esityksen vaikutuksista ja keinoista seurata vaikutusten toteutumista.

Valtioneuvoston kanslia on selvittänyt ministereiden jääviyttä ja vanhempainvapaita koskevan sääntelyn tarpeellisuutta. Selvitykseen perustuvat muutokset ohjeistukseen sekä valtioneuvostoa koskevaan lainsäädäntöön valmistellaan suunnittelukauden kuluessa. Perustuslain muutoksiin liittyvät valtioneuvostoa koskevaan lainsäädäntöön liittyvät muutokset valmistellaan siten, että ne tulevat voimaan samanaikaisesti perustuslain muutosten kanssa.

5.2. Valtioneuvoston kanslian kehittäminen

Valtioneuvoston kanslia on yksi valtioneuvoston 12 ministeriöstä. VNOS mukaisesti sen toimialaan kuuluvat

- 1) pääministerin avustaminen valtioneuvoston yleisessä johtamisessa sekä hallituksen ja eduskunnan työn yhteensovittamisessa;
- 2) Euroopan unionissa päätettävien asioiden valmistelun ja käsittelyn yhteensovittaminen sekä Euroopan unionin kehittämisen kannalta keskeiset horisontaaliset ja institutionaaliset asiat;
- 3) valtioneuvoston viestintä ja valtionhallinnon viestinnän yhteensovittaminen;
- 4) valtioneuvoston yleisten toimintaedellytysten ja palvelujen järjestäminen; sekä
- 5) valtion omistajaohjaus.

Valtioneuvoston kanslian organisaatiota uudistettiin 1.5.2007 lukien, jolloin valtion omistamien yhtiöiden ohjaus siirrettiin yhdeksi osastoksi valtioneuvoston kansliaan viidestä ministeriöstä. Tuolloin muodostettiin lisäksi kaksi muuta osastoa ja politiikkapalvelut kokonaisuus. Viimeksi mainitun tehtävien sisältö liittyy poliittisen johdon ja poliittisten erityisavustajien suoraan avustamiseen. Poliittisen johdon muodostavat pääministeri Matti Vanhasen toisessa hallituksessa pääministerin lisäksi ministerit Häkämies ja Thors sekä valtiosihteeri Volanen.

Valtioneuvoston kanslian toiminnassa painopistevuosia ovat eduskuntavaalivuodet, koska ne vaikuttavat merkittävästi viraston toiminnan sisältöön. Hallitusohjelman, hallituksen kokoonpanon ja sekä hallituksen painopistealueiden myötä organisaatiolla voi olla uusia tehtäviä samalla kun lopettavan hallituksen hankkeet päättyvät. Tämän toteuttaminen edellyttää organisaatiolta joustavuutta ja asettaa vaatimuksia niin henkilöstörakenteen, toimintatapojen kuin tiedonhallintaan liittyvän infrastruktuurinkin kehittämiseksi. Monet selvityshankkeet ja niitä hoitavien henkilöiden

palvelussuhteet ovat hallituskauden mittaisia. Nämä saattavat vaikuttaa myös pysyvän henkilöstön työmäärään ja osaamistarpeeseen.

Kehyskaudella toteutetaan yhteistyössä muiden ministeriöiden kanssa valtion talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmien, sähköisen tunnistamisen (allekirjoituksen) sekä mahdollisten sähköisten asiointipalvelujen kehittämistä. Viraston toiminnan yksi strateginen linjaus on viraston pysyvien tehtävien tarpeellisuuden arviointi aina virkojen vapautuessa.

Valtioneuvoston kanslia tuottaa muille ministeriöille erilaisia palveluita, kuten säädösten ja muiden virallistekstien käännöksiä lähinnä ruotsin kielelle, eräistä turvallisuuteen liittyviä palveluita, ministerien kuljetuspalveluita sekä tietopalveluita (Eutori, Senaattori), laajemmin muullekin hallinnolle tuotetaan kielipalveluita ja edustustilapalveluita.

5.3. Valtioneuvoston kanslian tuottavuusohjelma

Yhteistyö muiden ministeriöiden ja virastojen kanssa

Valtioneuvoston kanslia jatkaa kehyskaudella toimintansa tehostamista selvittämällä mahdollisia yhteistyökohteita erilaisten palvelujen kuten viestintä-, virasto-, tietohallinto- ja tietopalvelujen osalta lähinnä valtiovarainministeriön kanssa.

Henkilötyövuosien määrä

Vuodet	2009	2010	2011	2012	2013
Kokonaismäärä	232	229	225	223	221
Vähennykset yht.	(3)2	(7)4	(9)2	(2*)	(11)2
Yhteensä	229	225	223	223	221

*Ikm riippuu ministerien lukumäärästä

6. HENKILÖSTÖ JA OSAAMINEN 2010-2013

Valtioneuvoston kanslian pääluokassa on ollut 324 henkilötyövuotta ennen suunnittelukauden alkua. Henkilötyövuosiin sisältyvät kaikkien ministerien erityisavustajat (32htv) ja oikeuskanslerinviraston henkilöstö (39 htv), jolloin valtioneuvoston kanslian ministeriönä henkilötyövuosimääräksi jää 251. Tähän lukuun sisältyvät myös erilaisissa hankkeissa olevat hankerahalla määrääjäksi palkatut henkilöt. Pääluokkaan kuuluvat lisäksi ministerit (20htv). Valtioneuvoston kanslia maksaa ministerien palkkiot ja erityisavustajien palkat ja vahvistaa omat, mutta muut palvelussuhteen etuudet erityisavustajat saavat sijoitusministeriöistä.

Suunnittelukauden haasteena on kilpailukykyisen henkilöstöpolitiikan vahvistaminen ja osaamisen ylläpitäminen. Kanslian tehtävien hoitamiseksi tarpeellista osaamista ylläpidetään ja kehitetään systemaattisella koulutuksella ja perehdyttämällä. Uudet tehtävät edellyttävät panostamista osaamiseen niin rekrytoineissa kuin olemassa olevienkin henkilöresurssien kehittämisissä tulevilla suunnittelukaudella.

Riittävän osaamisen hankkimiseen ja ylläpitämiseen on panostettava kehyskaudella. Erityisesti niissä muuttuvissa tehtävissä, joissa on kysymys pääministerin avustamisesta hallituspolitiikan yhteensovittamisessa sekä kyvyssä hyödyntää ja saattaa sopivassa muodossa ja riittävän nopeasti

pääministerin ja hallituksen käyttöön eri hallinnonaloilla, virastoissa ja mm. tutkimuslaitoksissa olevaa tietoa ja osaamista.

Kanslia on myös ulkoistanut osan tehtävistään, kuten käännöspalveluja, tietohallinnon, siivouspalvelut, työterveyshuollon, koulutuspalvelut, edustustilojen ravintolapalvelut, vartiointipalvelut ja turvallisuuspalveluja. Ulkoistaminen puolestaan vaatii resursseja ja osaamista hankintoihin, sopimusten ja yhteistyösuhteiden ylläpitämiseen ja markkinoiden tuntemukseen.

Tehtävien jatkuva lisääntyminen on lisännyt ylitöiden määrää, jolloin riskinä on, että kuormitus johtaa ennenaikaiseen eläkkeelle siirtymiseen työhyvinvointitoimenpiteistä huolimatta. Vuonna 2008 kolme henkilöä jäi työkyvyttömyyseläkkeelle. Työtyytyväisyysindeksi on ollut 3,3 vuonna 2006, 3,4 vuonna 2007 ja 3,3 vuonna 2008.

Sairauspoissaolopäivien lukumäärä henkilötyövuotta kohden on ollut 7,5 vuonna 2006, 7 vuonna 2007 ja 10 vuonna 2008.

Tulostavoite: henkilöstöresurssien osalta säilytetään työhyvinvoinnin taso vähintään vuoden 2007 tasolla.

Mittareita: vuosittain mitattava työtyytyväisyys ja sairauspoissaolojen määrä/htv.

Muitakin henkilöstötietoja on seurattu viraston sisäisesti ja niistä raportoidaan tilinpäätökseen kuuluvan toimintakertomuksen henkilöstötilinpäätöksessä.

Osaamisen ylläpitäminen

Valtioneuvoston kanslia on tehnyt organisaatiossaan rakenteellisia muutoksia vuoden 2007 aikana. Samanaikaisesti kanslian tehtäviin siirrettiin valtion omistajaohjaustehtävät. Uudet ja muuttuvat tehtävät sekä ikärakenteesta johtuva vaihtuvuus lähivuosina asettavat kasvavia haasteita osaamisen kehittämislle.

Vuonna 2007 kanslian henkilöstöstä 38,1 %:lla on ylempi korkeakoulututkinto ja vuonna 2008 41,1 %:lla, 11,9 %:lla alempi korkeakoulu-tutkinto vuonna 2008 luku oli 12,1 %, 33,1 %:lla opistotason tutkinto, vuonna 2008 luku oli 31,80 % ja 13,8 %:lla ei ole varsinaista ammatillista tutkintoa, vuonna 2008 luku oli 13,1 %, mutta työssä ja erilaisilla kursseilla hankittu pätevyys. Virkamiesten keski-ikä on 46 vuotta 2007, 47 vuotta vuonna 2008. Suunnittelukauden aikana 15 henkilön arvioidaan jäävän eläkkeelle eläkeiän vaihdellessa 63- 68 vuoden välillä.

Kanslian koulutustasoindeksi on 5,1 vuonna 2007, vuonna 2008 5,2. Indeksillä ilmaistaan asteikolla 1-7, jossa 1 tarkoittaa kansakoulua tai peruskoulua, asteikon 7 taas tohtorintutkintoa.

Tulostavoite: Henkilöstön kehittämisen ja osaamisen painopisteenä on koulutustason nostaminen ja osaamisen laajentaminen. Erityisesti pelkän yleissivistävän koulutuksen omaavien ammattiin kouluttautumista tuetaan.

Mittari: Koulutustasoindeksi.

Johtamisen kehittäminen

Työhyvinvoinnin yksi keskeisiä tekijöitä on johtamisosaaminen. Sen merkitys on kasvanut henkilöiden palkkauksen muututtua työn suorittamisen arviointiin perustuvaksi. Myös hallituksen hyväksymien tuottavuusohjelman ja alueellistamisen toteuttaminen menestyksekkäästi valtion hallinnossa edellyttävät entistä syvempää johtamisen osaamista. Valtioneuvosto teki toukokuussa 2008 periaatepäätöksen johtajapolitiikasta, jonka pohjalta virastoissa ja myös valtioneuvoston kansliassa tulee määritellä johdon ja strategisten asiantuntijoiden kehittämisperiaatteet.

Strategisen ajattelun tarve ja strategioiden kustannustehokas sekä laatuvaatimukset huomioon ottava toimeenpano edellyttävät jatkuva johtamisen osaamisen päivittämistä. Uutena haasteena johtamiselle ovat yhdenvertaisuuden entistä suurempi huomioon ottaminen sekä ekologisen, sosiaalisen ja taloudellisen kestävyys jatkuvaa parantaminen. Kestävän kehityksen toteuttaminen oman viraston toiminnassa edellyttää myös johtamisen sisäiseen työhön panostamista.

Valtioneuvoston kanslia tulee kehyskaudella jatkamaan johtamisosaamisen sijoittamista ottaen huomioon esimiestyön erilaisen sisällön sekä arvioimaan sisäistä johtamisosaamista ja hyödyntämään sen tuloksia.

Vuonna 2006 johtamisen indeksi työtyytyväisyystutkimuksen mukaan oli 3,3. Vuonna 2007 sama indeksi oli 3,4 ja vuonna 2008 indeksi oli 3,4.

Tavoitetaso: Johtamisosaaminen on vähintään vuoden 2007 tasolla.

Mittari: Henkilöstön tyytyväisyys johtamiseen työtyytyväisyyskyselyn johtamisindeksillä mitattuna.